

Balanța inovației/ Innovation balance/ Bilan de l'innovation

Avocat definitiv Copăceanu Georgiana-Luciana

Baroul București

De-a lungul timpului, profesiile juridice nu au fost afectate de revoluția industrială, fiind impregnate de tradiție și având o oarecare imunitate prin promulgarea de norme și orientări profesionale protecționiste care reglementează etica și deontologia.

Hipocrate menționa că „*Cel mai important este să cunoști persoana care are o boală, decât boala pe care o are o persoană*”, putând extrapola această gândire și în domeniul juridic în sensul că profesioniștii dreptului nu sunt chemați la masa dreptății doar pentru „tratarea” automată a unei probleme juridice, ci pentru abilitatea de a da o soluție juridică astfel încât și cel care pierde litigiul să fie împăcat cu hotărârea dată (în cazul judecătorilor), pentru a oferi stabilitate într-o perioadă plină de neliniști pentru client (în cazul avocatului), calmând astfel zbuciumul interior al cetățeanului care nu are studii juridice și sporindu-i astfel încrederea în sistemul juridic.

Însă, deși construite cu mare grijă de mâini dibace, profesiile juridice au început să resimtă teama maladivă a automatizării, placa turnantă a dreptului permițând o altă traiectorie. Rămâne de văzut dacă această schimbare de traiectorie este o mană cerească sau erodează încet-încet poveștile cu și despre oamenii dreptății.

Venind doar în sfera avocaturii, regăsim deja primele „bătălii între om și mașină”. Astfel, un grup de studenți din cadrul Facultății de Drept din Universitatea Cambridge, Marea Britanie a venit cu ideea creării experimentului „100 cei mai buni avocați din Londra împotriva robotului CaseCruncher Alpha”¹, robotul CaseCruncher Alpha fiind prezentat sub forma unui chat-bot bazat pe o rețea neuronală avansată, inițial programat să răspundă doar întrebărilor de bază ce țin de domeniul juridic și în cele din urmă, dezvoltat până la nivelul la care este capabil să prognozeze verdictul procedurii juridice.

În cadrul acestui experiment, 100 de avocați au fost provocați în a îndeplini aceeași sarcină alături de robotul CaseCruncher Alpha, fiind furnizate date cu privire la 775 de contestații privind asigurarea de plăți, regulile constând în a prevedea cu cât mai multă exactitate succesul cererilor de despăgubire. Ca rezultat, avocații au avut o acuratețe de 66,3%, în timp ce previziunile robotului au coincis cu decizia judecătorului în 86,6% din cazuri.

Urmând aceeași notă care oferă o tonalitate mecanizată în sfera juridică, robotul ROSS² a primit menirea de a-i ajuta pe utilizatori să-și conteste gratuit amenzile de parcare.

¹ [AI Beats Human Lawyers in CaseCrunch Prediction Showdown + DATA UPDATES – Artificial Lawyer](#) accesat în data de 05.05.2022.

² [Law Firm BakerHostetler Hires A 'Digital Attorney' Named ROSS \(forbes.com\)](#), accesat în data de 04.05.2022.

Astfel, procesul de rezolvare a problemei consta în accesarea aplicației de către utilizator, în scrierea impasului în care se aflau și software-ul, având inclus un program de învățare automată, potrivit cuvintelor introduse de utilizator cu o serie de termeni juridici. În cazul în care problema nu era expusă complet sau clar, chatbot-ul era programat în a ghida utilizatorii printr-o serie de întrebări, astfel încât să poată accesa răspunsuri prestabilite și a ajunge astfel la rezolvarea problemei.

Chatbotul ROSS a fost întâmpinat cu scepticism de utilizatori, fiind acuzat de imprecizie, însă creatorul acestei mașinării a venit în întâmpinarea acestui atac, menționând că astfel cum inteligența umană are nevoie de mai multe întrebări pentru a antrena creierul să creeze mai multe circumvoluțiuni și a da astfel răspunsuri perfecte, în același mod și inteligența artificială are nevoie de mai multe întrebări pentru a pregăti dispozitivul mobil/calculatorul în a da rezolvări ireproșabile.

Însă, dincolo de privirile piezișe aruncate, roboții acaparează mult din munca avocatului, ajungând disputat chiar sensul sintagmei „*exercitarea profesiei de avocat*”. Astfel, în cauza *Lola v. Skadden, United States Second Circuit Court of Appeal* a subliniat că nu se poate menționa că „*sarcinile îndeplinite în întregime de o mașină*” pot fi încadrate în „*exercitarea profesiei de avocat*”³.

Yale Journal of Law and Technology a interpretat această cauză, punctând faptul că pe măsură ce mașinile evoluează, acestea vor invada și limita sarcinile considerate a fi „*exercitarea profesiei de avocat*”, avocații ajungând să se adapteze la o nouă practică a dreptului în care aceștia vor acționa ca inovatori, furnizori de judecată și înțelepciune și gardieni ai corectitudinii, imparțialității și responsabilității în cadrul legii⁴.

Totuși, în România, impactul noilor tehnologii asupra domeniului juridic nu „afectează” activitatea de zi cu zi a profesioniștilor astfel încât să implice analiza sintagmei „*exercitarea profesiei de avocat*”, considerând astfel că avocatura poate fi decimată de inteligența artificială. Inteligența artificială din România (privind sistemul juridic) coincide cu o fărâmă de confort, respectiv existența automatizată a evidenței termenelor de judecată accesibilă inclusiv justițiabilului, facilitarea accesului publicului larg la lege și jurisprudență prin diferite platforme, dosarul electronic, corespondența prin e-mail, efectuarea videoconferințelor cu deținuți/ martori deținuți, în prezent fiind pe masa decizională și posibilitatea comunicării hotărârilor judecătorești prin e-mail.

Astfel, Inteligența Artificială are abilitatea de a îmbunătăți oricare din activitățile zilnice ale unui avocat, acesta putând să ofere mai multă atenție elementelor ce implică creativitate în reprezentarea, asistarea și apărarea clienților, iar părților dintr-un dosar, le poate oferi prin intermediul jurisprudenței gratuite, chiar apărările care le garantează câștigarea cauzei.

Într-adevăr, este de domeniul evidenței că robotul nu poate pleda în fața unei instanțe (poate doar în fața unui judecător-robot), punând concluzii, dând replici și contrareplici, dar în umbra ședinței de judecată poate fi o bază de date, care poate găsi și oferi cele mai bune și rapide răspunsuri, argumente și contraargumente.

³ Artificial intelligence and the future for law firms, by Inaingo Dambo, 10.06.2019 accesat prin <https://strachanpartners.com/wp-content/uploads/2019/06/Artificial-Intelligence-and-the-future-for-law-firm.pdf> la 08.05.2022

⁴ Ibidem.

Astfel, ar fi utilă construirea unei baze de date (constituită din dosare electronice, jurisprudență, legislație internă și internațională) care să permită introducerea apărărilor părții adverse (întâmpinare, cerere de chemare în judecată, etc.) și în funcție de acestea, avocatul să primească cele mai bune cazuri la care poate face referire în apărările sale, decizii ICCJ, decizii CEDO și chiar să ofere un draft al posibilelor apărări la care s-ar putea apela.

De asemenea, Microsoft Word ar putea primi o extensie și pentru profesiile juridice, în sensul în care, pe baza unor tipizate a cererilor de chemare în judecată, avocatul să poată completa rubricile doar cu un click, softul fiind programat să previzioneze, să anticipeze apărările în funcție de obiectul cauzei.

Mai mult, în cauzele compuse din zeci de volume și multe file de documente, ar fi util un soft care să ofere un rezumat, iar în funcție de cuvintele cheie, să poată oferi avocatului posibilitatea ca la un simplu click al cuvântului cheie să-l poată ghida la volumul, pagina din dosar corespunzătoare acelu element.

În cazul clienților care locuiesc în afara României sau într-un alt oraș față de sediul cabinetului de avocatură, o hologramă transmisă în timp real a avocatului pentru a da consultații juridice ar fi o idee ce ar duce la evitarea erorilor de înțelegere, ar oferi empatiei umane o mai bună posibilitate de transmitere (în comparație cu apelurile audio sau video) și astfel o mai bună comunicare avocat-client.

Tindem să credem că interacțiunea inter-umană (avocat – client, avocat – judecător, avocat – procuror) va rămâne aproape în exclusivitate apanajul oamenilor, însă a ajuns discutabilă și această interacțiune, fiind create universurile metaverse. Acestea presupun existența unui hardware constituit din căști și ochelari, în care o persoană folosind acest dispozitiv poate rămâne fizic într-un anumit loc (statică), însă în metaverse este reprezentată de un avatar cu formă umană ce se poate deplasa și ajunge în alte locații cu anumite comenzi speciale.

Ajungem astfel în stadiul în care o firmă de avocatură americană Grungo Colarulo din New Jersey (specializată în vătămări corporale) a „cumpărat” o parcelă de teren în metaverse și și-a construit propriul birou (virtual)⁵.

Ne putem astfel imagina o ședință de judecată în care judecătorul, procurorul și avocatul stau comози pe canapeaua de acasă (purtând niște ochelari și căști), însă în metaverse sunt în sala de judecată, analizând o speță și împărțîșind aceeași zi fericită sau nefericită.

În concluzie, este destul de clar că idei există și balanța zeiței Themis își calibrează și stabilizează talerul în favoarea Inteligenței Artificiale, sperând însă ca talerul avocaturii clasice să nu urce prea sus și să-și frângă aripile ca Icar în zborul său prea aproape de soare, ci să rămână într-un oarecare echilibru cu Inteligența Artificială.

⁵ <https://www.legalfutures.co.uk/blog/what-the-metaverse-means-for-lawyers> accesat în data de 10.05.2022.